

MHST130011442019

नि.दि.मु. क्र. १२४/२०१९ मधील निशाणी ०५ व निशाणी १९ वरील आदेश

१. प्रस्तुतचा अर्ज वादीने दिवाणी प्रक्रिया संहिता, १९०८ आदेश ३९ नियम १ व २ प्रमाणे प्रतिवादींविरुद्ध दावा मिळकतीमधील वादीच्या मालकी हक्काच्या कब्जेवहिवाटीस प्रतिवादीने हरकत अगर अडथळा करू नये अशी प्रतिवादीस कायमची व निरंतरची ताकीद देणेसाठी दाखल केलेला आहे.

वादींचे कथन थोडक्यात असे की, -

२. दावा मिळकत (मौजे कसणी, ता. पाटण हद्दीतील भूमापन क्र. ८२/३४) ही वादींची वडिलोपार्जित मालकी हक्काची मिळकत असून त्यामध्ये वादींची कब्जेवहिवाट आहे. दावा मिळकत ही वादींची समाईक मिळकत असून सदरची मिळकत ही पडीक जागा असून सदरचे मिळकतीत वादींची वहिवाट असून सदरचे मिळकतीत वादी गुरे बांधत असतात तसेच उर्वरीत पडीक जागेत उगवणारे गवत काढतात. प्रतिवादींचा दावा मिळकतीशी कोणताही संबंध नाही. असे असताना प्रतिवादींनी वादींचे मिळकतीत बेकायदेशीरपणे येवून वादींचे मिळकतीतील गवत दि. २९.०९.२०१९ रोजी दांडगाव्याने काढून नेवून वादी प्रकाश व दशरथ यांना अरेरावीची भाषा केली व वादींच्या शांततामय कब्जेवहिवाटीस हरकत केली. प्रतिवादी आर्थिकदृष्ट्या सबळ असून मनुष्यबळ असल्याने ते वादींचेवर वारंवार दमदाटी करून दावा मिळकत बेकायदेशीरपणे हडपण्याचा प्रयत्न करीत आहेत. वादी प्रकाश व दशरथ हे दोघेच गावी राहत असून बाकीचे वादी कामधंद्याकरीता परगावी राहत असल्याचा गैरफायदा घेवून वादी प्रकाश व दशरथ यांना दमदाटी करून वादींवर खोट्या केसेस दाखल करण्याची धमकी देत आहेत. प्रतिवादी हे वादींचे मिळकतीतील उगवणारे गवत बेकायदेशीरपणे काढून नेवून वादींचे हक्कास हरकत व अडथळा निर्माण करीत आहेत. सबब, वादी यांनी वकील श्री. ए.पी.मोरे यांचेमार्फत रजिस्टर नोटीस पाठवली.

३. सदर नोटीस मिळाल्यानंतर देखील प्रतिवादींनी वादींचे मिळकतीत बेकायदेशीरपणे येवून भात मळणीकरीता आवश्यक असणारे खळे काढले आहे. त्यास वादी यांनी विरोध केला म्हणून प्रतिवादी यांनी वादींचेवर पोलीस स्टेशनला खोटी तक्रार दिली. प्रतिवादी हे वादींचे मिळकतीत येवून दांडगाव्याची भाषा करून मारहाण करतात म्हणून वादी

क्र. ड ३ आनंदा गायकवाड यांनी प्रतिवादी यांच्यावर ढेबेवाडी पोलीस स्टेशनमध्ये एन.सी.क्र. ३८३/२०१९ नोंदवली होती.

४. पुढे वार्दींनी निशाणी १९ वर तुर्तातूर्त ताकीदीसाठी अर्ज दाखल करून त्यामध्ये असे कथन केले आहे की, वार्दींची मौजे कसणी येथील भूमापन क्र. ८२/३४ क्षेत्र ० हे.२ आर. आकार ० रू. ३८ पै. आणेवारीप्रमाणे हिस्सा असून यामध्ये प्रतिवार्दींची कोणत्याही प्रकारची नोंद नसताना प्रतिवादी केवळ मनुष्यबळ व पैशाच्या जोरावर सदर मिळकतीवर सुध्दा कब्जा करण्याची भाषा करीत आहेत. तसेच, दि.२८.१०.२०२० रोजी प्रतिवार्दींनी वार्दींना धमकी दिली की, आम्ही दावा मिळकतीत गुरांसाठी शेड बांधणार आहोत, तुम्ही काय करायचे ते करा.

५. प्रतिवार्दींचा वार्दींचे मिळकतीशी कोणताही हितसंबंध नसताना प्रतिवादी हे केवळ मनुष्यबळ व पैशाच्या जोरावर वार्दींच्या दावा मिळकतीमधील मालकी हक्काच्या कब्जेवहिवाटीस बळजबरीने हरकत अडथळा करून दावा मिळकतीचा कब्जा करण्याची भाषा करीत आहेत. प्रतिवादी दावा मिळकतीत बांधकाम करण्याची धमकी देत आहेत. त्यांना तसे करण्यापासून प्रतिबंधित न केल्यास वादीस मालकी हक्काच्या दावा मिळकतीतील कब्जेवहिवाटीस मुकावे लागणार आहे. दावा मिळकतीचा कब्जा व मालकी वादीची असून वादीची सकृतदर्शनी केस आहे. न्यायाचा तराजू वादीच्याच बाजूने आहे. त्यामुळे प्रतिवादी यांना तुर्तातूर्त ताकीद दिलेस त्यांचे कसलेही नुकसान होणार नाही. मात्र प्रतिवार्दींना तुर्तातूर्त ताकीद न दिलेस वार्दींचे प्रचंड नुकसान होवून त्यांचा वडिलोपार्जित मिळालेला वारसा हक्क सुध्दा डावलला जाण्याचा संभव आहे. या कारणास्तव वार्दींनी दाव्याचा अंतिम निकाल लागेपर्यंत वादीचे दावा मिळकतीतील शांततामय कब्जेवहिवाटीस प्रतिवादीने स्वतः अगर इतरामार्फत हरकत, अडथळा करू नये अशी प्रतिवादीस अशी तूर्तातूर्त ताकीद मागणीसाठी दाखल केला आहे.

प्रतिवार्दींतर्फे म्हणणे थोडक्यात असे की -

६. प्रतिवादी क्र. १ ते ३ यांनी अनुक्रमे निशाणी ०५ व निशाणी २५ वर आपले म्हणणे दाखल करून वादी यांच्या सदरच्या अर्जातील सर्व कथनांचा इन्कार केला असून ती त्यांना मान्य नसल्याबाबत कथन केले आहे. प्रतिवार्दींची मौजे कसणी येथील भूमापन क्र. ८२/३१ क्षेत्र ० हे. ३७ आर, पोटखराब ० हे.०४ आर, आकार १ रू. २५ पैसे पोटखराब आकार ० रू. ६९ पैसे व ८२/३३ क्षेत्र ० हे १४ आर, पोटखराब ० हे. १० आर, आकार १ रू. ०० पै., पोटखराब आकार ० रू. ६० पैसे या मिळकतींना प्रतिवार्दींची नोंद असून

सदर मिळकत प्रतिवादी यांची वडीलार्जित मिळकत आहे. सदर मिळकतीतून प्रतिवादी हे भूईमूग व इतर पिके पूर्वीपासून घेत आलेले होते. भूमापन क्र. ८२/३४ चे लगत प्रतिवादींची भूमापन क्र. ८२/३१ व ८२/३३ हे क्षेत्र आहे. वादीचे दावा मिळकतीतील नमूद क्षेत्र हे अल्प असून सदर मिळकत कधीही पडीक नव्हती. सदर मिळकतीत कधीही गवत नव्हते. सबब, सदर मिळकतीतून गवत काढण्याचा प्रश्नच नाही. भूमापन क्र. ८२/३१ व ८२/३३ ही मिळकत प्रतिवादींची असून बांधावर असणारी फणस, आंब्याची झाडे प्रतिवादींची असून सदर झाडे तोडून वादी अ व वादी ७ यांनी त्यांच्या घराचे बांधकाम पूर्ण केले आहे व प्रतिवादींचे नुकसान केले आहे.

७. भूमापन क्र. ८२/३४ ही मिळकत मारुती दगडू गायकवाड यांना तोंडी दिली असल्याचे प्रतिवादींना समजले असून सदर मिळकतीशी स्थानिक वादी अ दशरथ गायकवाड व वादी क्र. ७ प्रकाश गायकवाड यांचा कोणताही हितसंबंध राहिलेला नाही. सदर मारुती यांनी सदर मिळकत ही गावातील आनंदा गायकवाड यांना दिली असून सदर आनंदा हे मुंबई येथे पूर्वीपासून राहत होते व आहेत. त्यामुळे स्थानिक वादी यांचा सदर मिळकतीशी संबंध येत नसलेने वादींचा दावा व ताकीद अर्ज रद्द होणेस पात्र आहे. सदरील दावा मिळकत ही पडीक जागा नसून घरपड आहे व तशी ७/१२ पत्रकी नोंद असून दावा मिळकतीचे संपूर्ण क्षेत्र २ आर हे घरपड असल्याने प्रस्तुत दावा मिळकतीतून गवत कापत असल्याचे वादींचे कथन खोटे आहे. प्रतिवादी यांचे भूमापन क्र. ८२/३१ मध्ये घर मिळकत असून त्यांचा घर मिळकत क्र. १६२ आहे. सदर घर मिळकतीसमोर प्रतिवादी यांचे पूर्वहक्कदार यांनी स्वतःचे जागेत भात मळणीसाठी खळ तयार केले असून त्याचा वापर सुमारे २५ वर्षांपासून प्रतिवादी हे करीत आहेत. तसेच त्यांनी राहिलेल्या खुल्या जागेत गवत रचले असून तेथे त्यांची गुरे वगैरे बांधत होते व आहेत. वर नमूद खळ्याबाबत वादी हे वारंवार तक्रार करीत असल्याने प्रतिवादी क्र. २ यांनी वादी यांचेवर ढेबेवाडी पोलीस स्टेशन येथे एन.सी.क्र. ०३८२/२०१९ नोंदविली आहे. सबब, वादी हेच प्रतिवादी यांना हरकत अडथळा करून त्रास देत आहेत.

८. वादी हे ताकीद अर्जाच्या माध्यमातून प्रतिवादी यांचे पूर्व हक्कदारांनी त्यांचे मिळकतीत भात मळणीसाठी केलेले खळे ताब्यात घेण्याच्या विचारात असून तशी ताकीद दिल्यास प्रतिवादी यांचे हक्क, हित संबंधावर परिणाम होणार आहे. शिवाय प्रतिवादी यांच्यावर उपासमारीची वेळ येणार आहे व प्रतिवादी यांच्या रास्त हक्कास बाधा निर्माण होणार आहे. वादी अ दशरथ हे पोलीस पाटील होते त्यामुळे स्थानिक रहिवाश्यांवर त्यांचे प्राबल्य असलेने प्रतिवादी यांचे ताकीद अर्जाच्या माध्यमातून नुकसान करण्याच्या विचारात

आहेत. ताकीद दिली गेल्यास त्यांना त्यांच्या कब्जाची व मालकी वहिवाटीच्या मिळकतीस मुकावे लागणार आहे व प्रतिवादींचे अपरिमित नुकसान होणार आहे.

९. तसेच प्रतिवादी क्र. १ ते ४ यांनी वादींच्या निशाणी १९ वरील अर्जाच्या अनुषंगाने निशाणी २५ वर आपले म्हणणे दाखल केले असून वादींच्या सर्व कथनांचा इन्कार केला आहे. सदर म्हणण्यामध्ये प्रतिवादींनी कथन केले की, प्रतिवादी यांचा भूमापन क्र. ८२/३१ असून त्याचा घर मिळकत क्र. १६२ असून सदर घर मिळकत वडीलार्जित असून ती फार जुनी आहे व मोडकळीस आली आहे. सदरील प्रतिवादी यांना पंचायत समिती, पाटण यांचे मार्फत रमाई घरकुल मंजूर झाले आहे. त्याबाबतचा निधी पंचायत समिती पाटण यांच्याकडे आला असल्याने सदरील काम त्वरीत सुरु करण्याचे निर्देश प्रतिवादींना दिले आहेत. प्रतिवादी हे दावा मिळकतीलगत भूमापन क्र. ८२/३१ मध्ये सदरचे घरकुल बांधण्याच्या विचाराधीत आहेत. मात्र त्यास वादी यांनी विरोध केला असून सदर कारणावरून वादी यांनी प्रतिवादी यांना मारहाण केली आहे. वादी यांना प्रतिवादींचा द्वेष झाला असून प्रतिवादी यांच्या अडाणीपणाचा गैरफायदा घेवून सदरचे घरकुल नामंजूर करण्याच्या विचाराधीन आहेत. तसे केल्यास शासनाने देवू केलेला निधी परत जाणार असून प्रतिवादी यांना शासनाकडून मिळणा-या नवीन घरकुलाच्या मंजूरीस मुकावे लागून त्यांचे कशानेही भरून न येणारे नुकसान होणार आहे. सबब, सदरचा अर्ज रद्द करण्याची विनंती केली आहे.

१०. वादींतर्फे विधीज्ञ श्री. एस.बी.मस्के व प्रतिवादी तर्फे विधीज्ञ श्री.आर.वाय. गायकवाड यांचा युक्तिवाद ऐकला. दावा, कैफियत व कागदपत्रे यांचे अवलोकन केले. प्रस्तुत अर्जाच्या निर्णयाप्रत येणेसाठी माझे विचारार्थ खालील मुद्दे उपस्थित झाले व त्यावरील निष्कर्ष कारणमिमांसेसह खालीलप्रमाणे नोंदविले आहेत.

अ.नं	मुद्दे	निष्कर्ष
१	वादी यांस सकृतदर्शनी केस आहे काय ?	नाही.
२	न्यायाचा समतोल वादींच्या बाजुने आहे काय ?	नाही.
३	प्रस्तुतचा अर्ज नामंजूर केल्यास वादींचे अपरिमित असे नुकसान होईल का ?	नाही.
४	काय आदेश?	अंतिम आदेशाप्रमाणे

कारणमीमांसावादीचा पुरावा-

११. वादींनी अर्जातील कथनांच्या सिध्दतेसाठी खालील कागदपत्रे दाखल केलेली आहेत.
१. मौजे कसणी, ता. पाटण येथील भूमापन क्र. ८२/३४ चा सातबारा उतारा (निशाणी ८)
 २. प्रतिवादीस वकिलांचे मार्फत पाठविलेल्या नोटीसीची प्रत (निशाणी ३/२)
 ३. प्रतिवादीस वकिलांचे मार्फत पाठविलेल्या नोटीसीची पोहोच पावती (निशाणी ३/३)
 ४. वादीने ढेबेवाडी पोलिस स्टेशन येथे दाखल केलेली एन.सी.आर. नं. ३८३/२०१९ ची प्रत (निशाणी ३/४)
 ५. वादींचे कुलमुखत्यारपत्राची प्रत (निशाणी ३/५)
 ६. मौजे कसणी, ता. पाटण येथील गट क्र. ८२/३१ चा सातबारा उतारा (निशाणी ४२/१)
 ७. दावा मिळकतीचे फोटो (निशाणी ४२/२)
 ८. भूमी अभिलेख पाटण यांच्याकडील वादी यांना आलेली नोटीस व त्याचा अहवालाची प्रत (निशाणी ४५/१)
 ९. एन.सी.आर. क्र. १६७/२०२१ ची प्रत (निशाणी ३६/१)
 १०. पोलीस स्टेशन ढेबेवाडी येथे दिलेला तक्रारी अर्जाची प्रत (निशाणी ३६/२)
 ११. पोली स्टेशन ढेबेवाडी येथे घेतलेले जबाबाची प्रत (निशाणी ३६/३)
 १२. रे.दि.मु.क्र. ४७/२०२० मधील निशाणी ५ वरील आदेशाची सत्यप्रत (निशाणी ३६/४)
 १३. दावा मिळकतीचे फोटो (निशाणी ३६/५)

प्रतिवादींचा पुरावा-

१२. प्रतिवादींनी त्यांच्या म्हणण्यातील कथनांच्या सिध्दतेसाठी कागदयादी निशाणी ३८ सोबत कागदपत्रे दाखल केलेली आहेत.
१. मौजे कसणी, ता. पाटण येथील भूमापन क्र. ८२/३१ चा (सन १९९० ते २००३) चा सातबारा उता-याची प्रत (निशाणी ३८/१)
 २. मौजे कसणी, ता. पाटण येथील भूमापन क्र. ८२/३१ चा (सन २०११पासूनचा) चा सातबारा उता-याची प्रत (निशाणी ३८/२)

३. मौजे कसणी, ता. पाटण येथील भूमापन क्र. ८२/३३ चा (सन १९९० ते २००३) चा सातबारा उता-याची प्रत (निशाणी ३८/३)
४. मौजे कसणी, ता. पाटण येथील भूमापन क्र. ८२/३३ चा (सन २०११ पासूनचा) सातबारा उता-याची प्रत (निशाणी ३८/४)
५. प्रतिवादीचे नावचा मालमत्ता क्र. १६२ चा नमुना क्र. ८ चा उतारा. (निशाणी ३८/५)
६. पंचायत समित पाटण यांचेकडून रमाई घरकुल मंजूर केलेबाबतचा आदेशाची प्रत (निशाणी ३८/६)
७. दावा मिळकतीचे फोटो (निशाणी ३८/७)
८. वादी विरुद्ध ढेबेवाडी पोलीस स्टेशनमध्ये दाखल केलेली तक्रारीची प्रत (निशाणी ३८/८)
९. वादी विरुद्ध ढेबेवाडी पोलीस स्टेशनमध्ये दाखल केलेली तक्रारीची प्रत (निशाणी ३८/९)
१०. वादी विरुद्ध ढेबेवाडी पोलीस स्टेशनमध्ये दाखल केलेली तक्रारीची प्रत (निशाणी ३८/१०)
११. रे.दि.मु.क्र. ४७/२०२० ची निशाणी क्र. १ ची प्रत (निशाणी ३८/११)
१२. ग्रामपंचायत कसणी यांनी दिलेल्या दाखल्याची प्रत (निशाणी ३८/१२)

मुद्दा क्र.१ ते ३ करीता -

१३. सदरचे मुद्दे एकमेकांशी निगडीत असल्याने पुराव्यावरील चर्चेची पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी ते एकत्रीत विचारात घेण्यात आलेले आहेत.

१४. वादींचे असे कथन आहे की, दावा मिळकत ही त्यांच्या वडीलोपार्जित मालकी हक्काची मिळकत असून त्यामध्ये त्यांची निरंतर वहिवाट आहे. प्रतिवादी यांचा दावा मिळकतीशी कोणत्याही प्रकारचा संबंध नव्हता व नाही. वादी हे दावा मिळकतीत गुरे बांधत असतात व उर्वरित दावा मिळकतीतून गवत काढत असतात. दि. २९. ०९.२०१९ रोजी प्रतिवादी याने दावा मिळकतीत बेकायदेशीर रित्या येवून वादी यांना अरेरावी करून त्यांच्या शांततामय कब्जे वहिवाटीस हरकत व अडथळा केला. त्यानंतर वादींनी प्रतिवादींना हरकत व अडथळा करू नये म्हणून वकिल श्री. ए.पी.मोरे यांचेमार्फत रजिस्टर नोटीस दिली. ती नोटीस मिळालेनंतर प्रतिवादी याने दावा मिळकतीत बेकायदेशीरपणे येवून भात मळणीचे खळे काढले. त्यानंतर वादींनी प्रतिवादी विरुद्ध अदखलपात्र गुन्हा क्र.

३८३/२०१९ याची तक्रार ढेबेवाडी पोलिस स्टेशनमध्ये केली.

१५. पुन्हा दि. २८.१०.२०२० रोजी वादी हे दावा मिळकतीत गवत काढत असताना प्रतिवादी हे पुन्हा बेकायदेशीररित्या तेथे आले व तेथे त्यांनी वादींना ही जागा आमची आहे तुम्ही आमचे शेतात आलात तर आम्ही तुम्हाला सोडणार नाही असे म्हणून शिवीगाळ केली. तसेच त्यांनी अरेरावीची भाषा करून धमकी दिली की, आम्ही शेतात गुरांसाठी शेड बांधणार आहोत तुम्हाला काय करायचे ते करा.

१६. याउलट प्रतिवादी यांनी त्यांचे म्हणणे नि. २५ वर देवून वादींचे त्यांचे विषयीचे प्रतिकूल असणारे कथन नाकारलेले आहे. प्रतिवादींचे म्हणण्यानुसार दावा मिळकत अर्थात भुमापन क्र. ८२/३४ ची लगत त्यांचे मालकी हक्क व कब्जे वहिवाटीची भुमापन क्र. ८२/३१ व ८२/३३ ही क्षेत्रे आहेत. त्यामधील भुमापन क्र. ८२/३१ मध्ये त्यांचे खळे असून गेली २५ ते ३० वर्षांपासून ते त्याचा वापर अव्याहतपणे करीत आहेत. त्यामध्येच खळ्यालगत त्यांचा गुरांसाठीचा छोटा मांडव आहे. त्यामध्ये ते आपली शेती योग्य जनावरे बैल व म्हैशी बांधणेकरीता सदर मांडवाचा उपयोग करीत असतात. प्रतिवादी यांनीच सदर खळे ताब्यात घेणेचे विचाराने त्यांच्या खळ्याच्या उपयोगाला वारंवार हरकत व अडथळा केलेला आहे. म्हणून त्यांनी प्रतिवादीं विरुद्ध ढेबेवाडी पोलिस स्टेशनला तक्रार अर्ज क्र. ०३८२/२०१९ असा दिलेला होता. तसेच सदर भुमापन क्र. ८२/३१ मध्येच प्रतिवादी यांची घर मिळकत असून तिचा घर मिळकत क्र. १६२ असा आहे. त्यामध्ये त्यांना पंचायम समिती पाटण यांचेमार्फत रमाई घरकुल मंजुर झाले असून ते घरकुल बांधणेचे विचारात आहेत. वादी हे सदर घरकुल नामंजुर करणेचे विचारात आहेत. अशाप्रकारे प्रतिवादींच्या मालकी व कब्जे वहिवाटीचे खळे ताब्यात घेणे व त्यांना मंजुर झालेल्या रमाई घरकुलाचा निधी नामंजुर करणे या विचाराने वादींनी प्रस्तुतचा खोटा अर्ज दाखल केला आहे.

१७. अशाप्रकारे दोन्ही बाजूंची कथने विचारात घेतली असता दोघांमध्ये मुलभूत स्वरूपाचा वाद हा हद्दीवरून वाद असल्याचे दिसून येतो. वादींनी दावा मिळकत ही त्यांचा भुमापन क्र. ८२/३४ ही मिळकत असल्याचे कथन केले आहे व ती गवतपड असलेचे त्यांचे म्हणणे आहे. भुमापन क्र. ८२/३४ म्हणजेच दावा मिळकती ही वादींचे मालकी हक्काची मिळकत असलेबाबत वादी व प्रतिवादी यांचेमध्ये दुमत नाही. वादींनी नि. ८ वर दावा मिळकतीचा ७/१२ उतारा दाखल केला आहे. त्यावरून देखील दावा मिळकत

वादींच्या मालकी हक्क कब्जे वहिवाटीची आहे हे दिसून येते. परंतु वादीचे कथनानुसार प्रतिवादी हे दावा मिळकतीशी त्यांचा कोणत्याही प्रकारचा संबंध नसताना वादींच्या शांततामय कब्जे वहिवाटीस हरकत करतात. अशा त-हेने वादींचे कथनानुसार दाव्याचे स्वरूप हे दावा निव्वळ ताकीदीचा (suit for simplicitor injunction) असलेचे ध्वनीत होते.

१८. याउलट प्रतिवादींच्या कथनांचे अवलोकन केले असता त्यांचे म्हणण्यानुसार दावा मिळकतीच्या लगत त्यांच्या मालकी हक्क व कब्जे वहिवाटीचे भुमापन क्र. ८२/३१ व ८२/३३ आहेत. विवादातील खळे व प्रतिवादी बांधत असणारे घरकुल हे त्यांचे मालकी हक्काचे भुमापन क्र. ८२/३१ मध्ये आहेत. त्यामध्ये त्यांची गेल्या २५ वर्षांपासूनची अव्याहतपणे वहिवाट आहे. भुमापन क्र. ८२/३१ मध्ये असणा-या घर मिळकतीचा क्र. १६२ आहे. प्रतिवादी यांचे मालकीचे भुमापन क्र. ८२/३१ व ८२/३३ हे दावा मिळकती लगत आहेत. वादी यांनी प्रतिवादी हे दावा मिळकतीचे लगतचे हिस्सेदार आहेत ही बाब नाकारलेली नाही. याउलट, ही बाब वादींनी त्यांचे लेखी युक्तीवाद नि. ३३ नुसार मान्य केलेली आहे. अशा त-हेने वादी यांचे कथन व प्रतिवादी यांचे कथन यांचा एकत्रित विचार केला असता वादीने दाव्याचे जे स्वरूप हे दावा निव्वळ ताकीदीचा (suit for simplicitor injunction) असे दाखविले आहे ते तसे न राहता वादींची खरी तक्रार ही प्रतिवादी हे बेकायदेशीररित्या दावा मिळकतीमध्ये अतिक्रमण (encroachment) करीत आहेत अशा स्वरूपाची असलेची दिसून येते. जर वादी व प्रतिवादी हे दावा मिळकतीमधील खळे हे त्यांचे मालकीचे व त्यांचे मालकीचे जागेत आहे असे परस्पर दावे करीत असतील तर व दावा मिळकत व प्रतिवादींची मिळकत या एकमेकांलगत आहेत ही तथ्ये उभयपक्षांना मान्य असतील तर त्यांच्यातील वाद हा मुलभूत स्वरूपाचा हद्दीचा वाद (boundary dispute) असलेचे दिसून येते. त्यामुळे दाव्याचे स्वरूप हे दावा निव्वळ ताकीदीचा (suit for simplicitor injunction) राहत नसून ते हद्दीचा वाद (boundary dispute) व अतिक्रमण (suit for encroachment) असे असलेचे दिसून येते. त्यामुळे वादीने जरी दावा निव्वळ ताकीदीचा केला असला तरी त्याच्यावर दावा मिळकतीच्या हद्दी व त्यामध्ये प्रतिवादी यांनी केलेले अतिक्रमण या बाबी सिध्द करण्याचा सिध्दभार नाहीसा होत नाही.

१९. वादीने जरी दाव्याचा मसुदा निव्वळ ताकीदीचा दावा आहे अशा पध्दतीने तयार केला असला तरी वर नमुद कारणामुळे तो दावा मुलभूतरित्या हद्द व अतिक्रमण

निवारणाचे दाद वादीस अभिप्रेत असलेचे दाखवितो. जर दावा अतिक्रमणाच्या तक्रारीचा (grievance) असेल तर अतिक्रमणाचे तथ्य काटेकोरपणे शाबित करण्याचा सिध्दभार वादीवर असतो. त्यामुळे त्या अनुषंगाने असणारे निशाणी ५ व निशाणी १९ वर असणारे वादींचे तुर्तातुर्त ताकीदीचे अर्ज हे देखील सकृतदर्शनी वादीची केस दाखविण्यास सक्षम असायला हवेत. त्यानुसार त्या अर्जात वादी व प्रतिवादी यांचे दरम्यान दावा मिळकत व प्रतिवादी यांची मिळकत नेमकी हद्द कोठे आहे, प्रतिवादी यांनी जर खळे काढले असेल तर ते त्यांच्या मालकीच्या लगतच्या कोणत्या मिळकतीपासून (भुमापन क्र. ८२/३१ की ८२/३३) जवळ आहे व कोणत्या अंतरावर आहे हे दाखविण्याचा सिध्दभार वादीवर होता. जर प्रतिवादी हे गुरांचे शेड उभे करत आहेत असे वादींचे म्हणणे असेल व प्रतिवादी यांचे म्हणण्यानुसार सदर शेड हे ते बांधत असलेले नविन घरकुल आहे व ते त्यांच्या जुन्या घर मिळकत १६२ चे बांधकाम आहे तर अशा परिस्थितीत प्रतिवादी नविन बांधत असलेले शेड व प्रतिवादींचे अस्तित्वात असलेले घरकुल या दोन भिन्न बाबी आहेत हे सिध्द करण्याचा सिध्दभार वादीवर होता. परंतु वादीने तशा कोणत्याही प्रकारचे कथन त्यांच्या मुळ दावा अगर ताकीदींचे अर्जात केलेले नाही. तसा पुरावा देखील त्यांनी अभिलेखावर दिलेला नाही. अशा परिस्थितीत प्रतिवादींवर कोणताही सिध्दभार नसलेमुळे त्यांचे कथनातील कोणत्याही प्रकारचे अपयश अथवा अपुरेपणा वादीस सहाय्यभुत ठरत नाही.

२०. वादींची केस स्वतःच्या गुणवत्तेवर उभी असणे आवश्यक आहे. ती तशी नसेल तर वादी हे अपयशी ठरतात. प्रतिवादीचे यश अपयश अप्रस्तुत आहे. त्यामुळे वादी हे सकृतदर्शनी केस शाबित करणेस अपयशी ठरले आहेत.

२१. वर नमुद केलेप्रमाणे वादी हे सकृतदर्शनी केस शाबित करणेस असमर्थ ठरले आहेत. प्रतिवादी करीत असलेले बांधकाम हे दावा मिळकतीत करीत आहेत हे वादी यांनी शाबित केलेले नाही. याउलट प्रतिवादी यांना रमाई घरकुल योजनेतून निधी मंजुर झाला व प्रतिवादींची घर मिळकत क्र. १६२ आहे या दोन बाबी वादीने त्यांच्या नि. ३३ वरील लेखी युक्तीवादात मान्य केल्या आहेत. परंतु प्रतिवादींचे म्हणण्यानुसार सदर घर मिळकत क्र. १६२ मधील बांधकाम हे प्रतिवादी त्यांच्या भुमापन क्र. ८२/३१ च्या हद्दीच्या पलीकडे दावा मिळकतीत अतिक्रमण करून करीत आहेत. परंतु वर नमुद केलेप्रमाणे दावा मिळकतीची नेमकी हद्द कोठे आहे व ती ओलांडून प्रतिवादींनी किती क्षेत्रापर्यंत अतिक्रमण केले आहे याबद्दल संपूर्ण दावा मूक (silent) आहे. किंबहुना वादींचा असा युक्तीवाद आहे की, प्रतिवादी संपूर्ण दावा मिळकत हडप करणेचे प्रयत्नात आहेत. परंतु असे कथन

(pleading) त्यांच्या दाव्यात अथवा अर्जात कोठेही नाही, तर नि. ३३ वरील लेखी युक्तीवादात आहे. अशा परिस्थितीत प्रतिवादी हे त्यांचे प्रस्तावित बांधकाम दावा मिळकतीत करतात की त्यांच्या भुमापन क्र. ८२/३१ मध्ये करतात ही बाब अस्पष्ट असल्याने, ते सदर बांधकाम त्यांच्या मालकीच्या भुमापन क्र. ८२/३१ मध्ये करीत असण्याची शक्यता नाकारता येत नाही.

२२. हे खरे आहे की, प्रतिवादी यांनी शाबित केलेले नाही की ते सदर बांधकाम भुमापन क्र. ८२/३१ च्या हद्दीतच करीत आहेत. हे देखील खरे आहे की, या कारणामुळे प्रतिवादींचा वादीं विरुद्ध दाखल असणारा रे.दि.मु.नं. ४७/२०२० मधील तुर्तातुर्त ताकीद अर्ज फेटाळला गेला आहे. यावरून वादी यांच्या वकिलांनी युक्तीवाद केला की, प्रतिवादी हे त्यांचे प्रस्तावित बांधकाम त्यांच्या भुमापन क्र. ८२/३१ च्या हद्दीमध्ये करीत आहेत हे शाबित करणेस अपयशी ठरलेमुळे त्यांचा प्रतिकूल अन्वयार्थ काढून त्यांच्या विरुद्ध ताकीद देणेत यावी. परंतु माझ्या मते हा युक्तीवाद चुकीच्या गृहितकावर आधारित आहे. प्रत्येक दाव्यामध्ये दावा शाबितीचा प्राथमिक सिध्दभार हा वादीवर असतो. तो त्याने शाबित न केल्यास वादीचा दावा फेटाळण्यास पात्र असतो. त्यामध्ये प्रतिवादीच्या चुकांना अथवा अपयशास काहीही महत्व नसते. तोच नियम वादीच्या तुर्तातुर्त अर्जास देखील लागू असतो. जर वादी त्यांच्या अर्जातील तथ्याची शाबिती करण्यास अपयशी ठरला तर प्रतिवादीचे त्याचे बचावाच्या शाबितीचे अपयश वादीस लाभकारक ठरू शकत नाही. त्यामुळे प्रतिवादी हे जरी शाबित करू शकले नाहीत की त्यांचे बांधकाम त्यांच्या मालकीच्या भुमापन क्र. ८२/३१ च्या हद्दीतच करीत आहेत तरी त्यांचा निष्कर्ष असा काढता येत नाही की ते दावा मिळकतीत अतिक्रमण करून बांधकाम करीत आहेत. अशा परिस्थितीत त्यांना बांधकाम करण्यास मनाई केली तर त्यांना विनाकारण तीव्र असुविधेचा (greater hardship and inconvenience) चा सामना करावा लागेल. तसेच त्यांच्या मालकी हक्क वहिवाटीच्या उपभोगापासून त्यांना वंचित केल्यासारखे होईल. सदर नुकसान हे पैशात न मोजता येणारे व अपरिमित असेल. त्यामुळे मी मुद्दा क्र. १ ते ३ चे उत्तर नकारार्थी दिले आहे.

मुद्दा क्र. ४ करीता -

२३. मुद्दे नं.१ ते ३ वरील निष्कर्षानुसार प्रस्तुत तुर्तातुर्त ताकीद अर्ज रद्द होणेस पात्र आहे. प्रस्तुतचा अर्ज मुळात तथ्यहीन नसलेमुळे व दाव्याचा निकाल अंतिम गुणदोषांवर होणार असल्यामुळे अर्जाचा खर्च दाव्याच्या कारणोत्पत्तीवर अवलंबून ठेवणे न्यायोचित होईल. करीता मुद्दा नं.४ च्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे आदेश पारीत करण्यात येत आहे.

आदेश

१. अर्ज निशाणी ५ व १९ नामंजूर करण्यात येतात.
२. अर्जाचा खर्च कारणोत्पत्तीवर अवलंबून राहिल.

पाटण.

दिनांक: ०२.०६.२०२१

(प्रमोद शं. पाटील)

दिवाणी न्यायाधिश क. स्तर, पाटण.